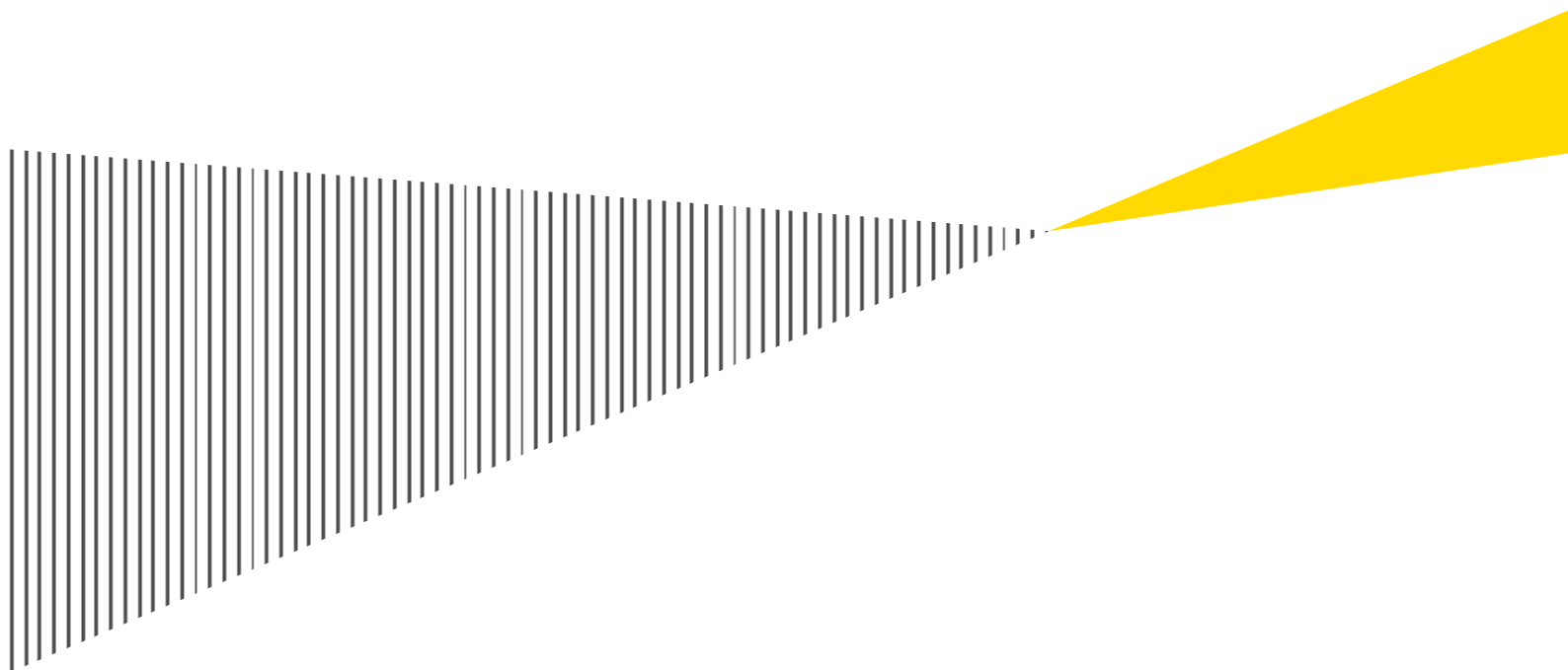

Upplands Väsby kommun

Grundläggande granskning av styrelser
och nämnder 2020

Innehåll

1. Inledning	3
2. Kommunstyrelsen	5
2.1. Genomförd granskning	5
2.2. Mål och uppdrag	5
2.3. Uppföljning	7
2.4. God ekonomisk hushållning	10
2.5. Intern kontroll	11
2.6. Rekommendationer:	12
2.7. Sammanfattande bedömning kommunstyrelsen	13
2.8. Teknik- och fastighetsutskottet	14
3. Utbildningsnämnden	19
3.1. Genomförd granskning	19
3.2. Mål och uppdrag	19
3.3. Uppföljning	20
3.4. Intern kontroll	22
3.5. Rekommendationer	23
3.6. Sammanfattande bedömning utbildningsnämnden	23
4. Kultur- och fritidsnämnden	24
4.1. Genomförd granskning	24
4.2. Mål och uppdrag	24
4.3. Uppföljning	25
4.4. Intern kontroll	26
4.5. Rekommendationer	26
4.6. Sammanfattande bedömning kultur- och fritidsnämnden	26
5. Omsorgsnämnden	27
5.1. Genomförd granskning	27
5.2. Mål och uppdrag	27
5.3. Uppföljning	28
5.4. Intern kontroll	29
5.5. Rekommendationer	29
5.6. Sammanfattande bedömning omsorgsnämnden	30
6. Socialnämnden	31
6.1. Genomförd granskning	31
6.2. Mål och uppdrag	31
6.3. Uppföljning	31
6.4. Intern kontroll	33
6.5. Rekommendationer	33
6.6. Sammanfattande bedömning socialnämnden	34

7. Familjerättsnämnden	35
7.1. Genomförd granskning	35
7.2. Mål och uppdrag	35
7.3. Uppföljning	35
7.4. Intern kontroll	36
7.5. Rekommendationer	36
7.6. Sammanfattande bedömning nämnden för familjerätt	36
8. Bygg och miljönämnden	38
8.1. Genomförd granskning	38
8.2. Mål och uppdrag	38
8.3. Uppföljning	38
8.4. Intern kontroll	40
8.5. Rekommendationer	40
8.6. Sammanfattande bedömning miljönämnden	41

1. Inledning

Enligt kommunallagen framgår följande beträffande revisorernas uppdrag: "Revisorerna granskar årligen i den omfattning som följer av god revisions sed all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden. Revisorerna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig."

Den *årliga granskningen* bygger på en kombination av olika metoder och tillvägagångssätt för att granska verksamheten i syfte att bedöma om styrelser och nämnder har en tillfredsställande styrning och intern kontroll.

Granskningen genomförs bl.a. genom att fortlöpande ta del av relevanta skriftliga dokument t.ex. mål- och styrdokument, protokoll och övriga handlingar samt genom möten med nämnder/verksamheter i samband med revisions sammanträden eller verksamhetsbesök. Vidare granskas nämndernas interna kontroll, delårsbokslut och årsredovisning. Denna granskning benämns *grundläggande granskning*. De revisionsbevis som samlas in i den grundläggande granskningen utgör stommen i revisorernas ansvarsprövning.

Utöver ovanstående grundläggande granskning genomförs *fördjupade granskningar* utifrån revisorernas risk- och väsentlighetsbedömningar samt erfarenheter från den grundläggande granskningen. Syftet med dessa granskningar är att samla tillräckliga revisionsbevis i ansvarsprövningen inom väsentliga riskområden.

I 2020 års revisionsplan har revisorerna i Upplands Väsby kommun beslutat och genomfört följande fördjupade granskningar:

- ▶ Investeringsprocessen
- ▶ Utbildningsnämndens budgetprocess
- ▶ Kvalitetsarbetet i gymnasieskolan
- ▶ Avtalshantering och uppföljning av externa utförare inom äldreomsorgen
- ▶ Systematiska arbetsmiljöarbetet
- ▶ Granskning av delårsbokslutet per 31 augusti
- ▶ Intern kontroll finansiell rapportering
- ▶ Grundläggande granskning av styrelse och nämnder
- ▶ Granskning av årsbokslutet och årsredovisningen per 31 december

I denna rapport (rapport nr 9/2020 Grundläggande granskning) sammanfattas resultat och slutsatser av revisionens *grundläggande granskning* under år 2020.

Inom ramen för 2020 års granskning har revisionen genomfört möten med Kommunstyrelsen, Teknik- och fastighetsutskottet, Socialnämnden, Omsorgsnämnden, Kultur-och Fritidsnämnden samt Utbildningsnämnden.

Vid de intervjuer som genomförts med styrelser/nämnder har strukturerade frågeformulär använts. Dokumentationen av intervjuerna har skett i form av minnesanteckningar från mötena. Frågeformulären har omfattat områdena mål, uppdrag och direktiv, intern kontroll, ekonomi/resursplanering, samt specifika frågor riktade till respektive styrelse/nämnd. I samtliga fall har styrelse/nämnder lämnat skriftliga svar innan mötena.

Vid genomgång av styrelser och nämnders protokoll har revisorerna använt sig av checklistor för att dokumentera väsentliga revisionsfrågor. Av checklistorna framgår bl a revisionens väsentlighets- och riskbedömning per nämnd, uppdrag och mål från fullmäktige. I samband med genomgången av protokoll har ett antal specifika frågor ställts till nämnderna. Dessa har besvarats skriftligt.

Revisionen har också inbjudit tjänstemän till mötena för att följa upp enskilda frågor.

Rapporten är skriven med utgångspunkt från att läsaren har tillgång till kommunens budget, årsredovisning och nämndernas verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser.

2. Kommunstyrelsen

2.1. Genomförd granskning

Revisionen har granskat kommunstyrelsens verksamhet bl a genom:

- ▶ Möte med kommunstyrelsens presidium och förvaltningsledning den 21 februari 2020 och den 24 februari 2021.
- ▶ Läsning av protokoll med underliggande handlingar
- ▶ Granskning av delårsrapport
- ▶ Granskning av verksamhetsberättelser och årsredovisning

Vidare har följande fördjupade granskningar rapporterats till kommunstyrelsen:

- ▶ Investeringsprocessen
- ▶ Systematiska arbetsmiljöarbetet
- ▶ Granskning av delårsbokslutet per 31 augusti
- ▶ Intern kontroll finansiell rapportering
- ▶ Grundläggande granskning av styrelse och nämnder
- ▶ Granskning av årsbokslutet och årsredovisningen per 31 december

2.2. Mål och uppdrag

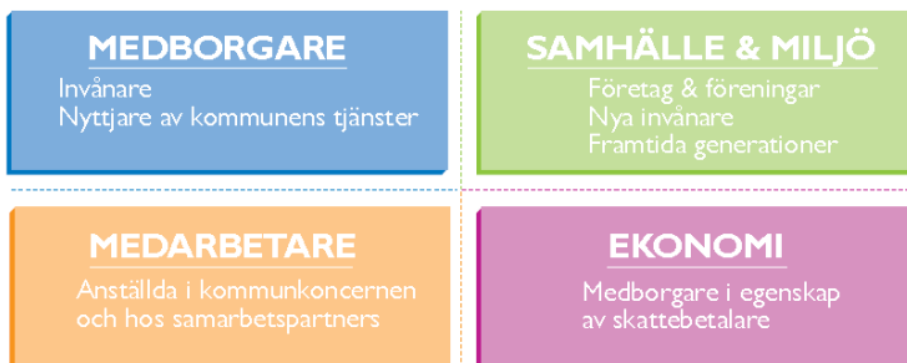
Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har rollen att samordna och följa upp kommunens verksamheter och ekonomi. Kommunstyrelsens ansvar och roll är att vara systemledare i den kommunala organisationen och huvudansvarig för samhällsutvecklingsprocessen. Kommunstyrelsen är arbetsgivare för all personal och tillika räddningsnämnd.

Kommunfullmäktige beslutade i flerårsplan med budget 2020–2022 om mål och uppdrag för kommunens styrelser och nämnder. I Upplands Väsby's budget för 2020 beskrivs ledningsmodellen enligt följande:

I budgeten framgår mål och uppdrag till kommunstyrelse och nämnder på olika nivåer.

Kommunfullmäktiges övergripande mål utgår från de fyra styrperspektiven enligt nedan. De övergripande målen ska utgöra utgångspunkt för respektive styrelse/nämnds verksamhetsplaner och ska också följas upp inom ramen för ledningssystemet.

Kommunfullmäktige fastställer sex övergripande målområden för kommunen som helhet; ett inom perspektivet ekonomi, två inom medborgare, två inom samhälle och miljö samt ett inom medarbetare.

Inom varje område kan det finnas nämndspecifika uppdrag som är obligatoriska för nämnderna att svara upp mot i sina verksamhetsplaner. Det finns också ambitioner inom ramen för grunduppdragen vilka nämnderna kan välja att hantera genom mål och handlingsplaner i sina verksamhetsplaner.

Ett antal nyckeltal och styrdokument har också fastställts i det ekonomiska perspektivet inom ramen för fullmäktiges mål om god ekonomisk hushållning.

Kommunstyrelsen har arbetat med 10 specifika nämnduppdrag under 2020. Två av dessa ska vara genomförda under 2020 medan andra ska vara klara 2021–2022. Utöver detta riktas drygt 30 uppdrag som ska genomföras inom det som i styrmodellen benämns grunduppdraget.

De två nämndspecifika uppdrag som ska vara genomförda under 2020 är:

Ökad kamerabevakning	Öka kamerabevakningen vid platser i de delar av kommunen som är eller upplevs som särskilt otrygga	KS, KSTFU	2020-12-31
Tillsätt klimat och miljösamordningsfunktion inom KSB	Samordna och utveckla det strategiska arbetet inom klimat- och miljöfrågorna så att kommunen återtar ett arbete i framkant inom området	KS	2020-12-31

2.3. Uppföljning

2.3.1. *Fördjupad granskning av investeringsprocessen*

Under 2020 har EY på uppdrag av revisorerna genomfört en fördjupad granskning av investeringsprocessen.

Den samlade bedömningen utifrån granskningen är att kommunstyrelsen för närvarande inte säkerställt en tillräckligt ändamålsenlig styrning av investeringsprocessen.

Vi bedömer att beslutsprocessen i kommunen är delvis otydlig. Otydligheten berör huvudsakligen vilken budget ett investeringsprojekt uppbär samt vilken funktion som har mandat att fatta beslut om revideringar i projektens budget. Vidare finns brister i dokumentation och spårbarhet i detta avseende. Vi noterar dock det utvecklingsarbete som pågår.

Vidare är vår bedömning att genomförandegrad som styrmetod inte är nog, utan bör kompletteras med anvisningar kring exempelvis prioritering av vilka projekt som ska senareläggas. Vi ser även behov av att säkerställa en ändamålsenlig avvikelserapportering. Vidare bedömer vi att nuvarande system och rutiner för uppföljning och återrapportering av kommunens och kommunkoncernens investeringar inte är fullt ut ändamålsenliga eller sker med tillräcklig intern kontroll. Vi noterar dock att en översyn pågår.

Med anledning av granskningen rekommenderades kommunstyrelsen att:

- ▶ Förtydliga beslutsprocessen avseende investeringar. Av särskild vikt är förtydligande av vilken budget som är den gällande.
- ▶ Säkerställa framtagandet av en processkartläggning av den kommunövergripande investeringsprocessen.
- ▶ Överväga för- och nackdelar med att samordna koncernens besluts- och investeringsprocesser.
- ▶ Tydliggöra prioriteringsordning mellan olika investeringar, samt vilken funktion som har mandat att fatta prioriteringsbeslut.
- ▶ Säkerställa ändamålsenlig avvikelserapportering.
- ▶ Undersöka behovet av systemstöd för ökad kontroll och dokumentation i investeringsprocessen.
- ▶ Tillse ändamålsenlig uppföljning och återrapportering av kommunens och kommunkoncernens investeringar.
- ▶ Säkerställa god intern kontroll i investeringsprocessen anpassad till projektens komplexitet och risk.

För ytterligare information se separat granskningsrapport.

2.3.2. *Fördjupad granskning av arbetsmiljöarbetet*

Under 2020 har EY på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna granskat kommunens systematiska arbetsmiljöarbete.

Syftet med granskningen var att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt att det bedrivs ett systematiskt arbetsmiljöarbete. Granskningen är övergripande och fördjupad granskning har skett inom omsorgsnämndens verksamhet.

Vi bedömer att Upplands Väsby i allt väsentligt har strukturer för att säkerställa ett ändamålsenligt arbetsmiljöarbete. Arbetsmiljöfrågor hanteras via samverkanssystemet som innebär samverkan med fackliga representanter och regleras i samverkansavtalet.

Medarbetarinflytande säkerställs genom arbetsplatsträffar (APT) och medarbetarenkäter (vad gäller OSA).

I det systematiska arbetsmiljöarbetet har kommunstyrelsen att förhålla sig till de krav som arbetsmiljölagen ställer på att arbetsgivaren ska planera, leda och kontrollera verksamheten så att en god arbetsmiljö uppnås. HR-enheten finns till stöd för cheferna. Det framkommer i granskningen att HR-enhetens uppdrag är svårt att tillgodose med nuvarande resurser. Vi bedömer att kommunstyrelsen behöver säkerställa tillräckliga resurser och förutsättningar för ett ändamålsenligt arbetsmiljöarbete samt att roller och ansvar mellan HR och respektive chef är tydligt.

Grundutbildning inom arbetsmiljö är obligatoriskt för alla nya chefer och skyddsombud. Det finns däremot skyddsombud och chefer som, de senaste 18 månaderna, inte har getts möjlighet att genomföra relevant utbildning. Vi bedömer det angeläget att kommunen säkerställer att utbildning ges till chefer och skyddsombud.

Det finns i dagsläget ingen kommungemensam kvalitetssäkringsåtgärd för att kontrollera att allvarliga tillbud och olyckor anmäls till arbetsmiljöverket. Vi bedömer att kommunen behöver stärka rutinerna för att på ett systematiskt vis tillförsäkra sig att allvarliga tillbud och olyckor anmäls till arbetsmiljöverket.

Inom ramen för granskningen framkom att det kan finnas tillfällen då medarbetare inte vill anmäla incidenter som rör trakasserier av rädsla för konsekvenser. Det är av väsentlighet att kommunstyrelsen som en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet säkerställer att oro för oönskade konsekvenser undanröjs.

Vi bedömer att det finns en struktur för uppföljning av arbetsmiljöarbetet. Däremot finns det vissa utvecklingsområden. Vi har noterat att arbetsmiljön inte redovisas särskilt omfattande i nämndernas verksamhetsberättelser eller kommunens årsredovisning. Det finns därför en risk för att kommunfullmäktige och kommunstyrelsen inte får en tillräckligt rättvisande bild av kommunens systematiska arbetsmiljö, och att styrelsen därmed får det svårt att utöva tillräcklig uppsikt för att säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet med fullmäktiges mål om att vara en attraktiv arbetsgivare med delaktiga medarbetare.

Mot bakgrund av vad som har framkommit i granskningen rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- ▶ säkerställa tillräckliga resurser och förutsättningar för ett ändamålsenligt arbetsmiljöarbete samt att roller och ansvar mellan HR och respektive chef är tydligt.
- ▶ säkerställa att arbetsmiljöutbildning ges till chefer och skyddsombud.
- ▶ som en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet, säkerställa att oro för oönskade konsekvenser kopplat till anmälan av incidenter som rör trakasserier eller andra arbetsmiljörelaterade frågor undanröjs.

- ▶ stärka rutinerna för att på ett systematiskt vis tillförsäkra sig att allvarliga tillbud och olyckor anmäls till arbetsmiljöverket.
- ▶ säkerställa en fullgod uppföljning och årlig redovisning av kommunens systematiska arbetsmiljö.

För ytterligare information se separat granskningsrapport.

2.3.3. Verksamhet

Grunderna för vad som krävs för att få grönt, gult respektive rött i utvärderingen av måluppfyllelsen tydliggjordes under 2017 och samma modell har tillämpats åren därefter.

Varje mål kan få en av följande bedömningar:

	Målet bedöms vara uppfyllt – Huvuddelen av arbetet med handlingsplaner och uppdrag ligger i fas med verksamhetsplanens ambitioner
	Målet bedöms uppfyllas till viss del – Huvuddelen av arbetet med handlingsplaner och uppdrag har mindre avvikelser, alternativt att det finns en jämn spridning mellan olika handlingsplaner/uppdrag med grön och röd status
	Målet bedöms ej uppfyllt – Merparten av planerat arbete har större avvikelser

När det gäller genomförandet av uppdrag och handlingsplaner sker också bedömningen i grönt, gult eller rött enligt nedan:

	Pågår*/Slutfört enligt plan
	Pågår*/Slutfört med mindre avvikelse
	Pågår*/Slutfört med större avvikelse

* Flerårigt uppdrag eller handlingsplan.

I verksamhetsberättelsen för 2020 gör kommunstyrelsen en detaljerad uppföljning av mål och nyckeltal. Sammanfattningsvis beskrivs att alla perspektiv påverkats av Corona. Krisledningens arbete har varit omfattande fram till hösten 2020 då verksamheterna kunde återgå till ordinarie arbetsformer. En extern utredning har gjorts av krishanteringen. Denna nämns dock inte i verksamhetsberättelsen. Det framgår inte heller vad kommunstyrelsen ser att man lyckats väl respektive vilka förbättringsområden man tagit med sig till kommande krisledningsarbete, vilket vi ser som en brist. Fokus har varit på att upprätthålla servicenivån gentemot medborgarna.

Tre av elva nämndmål anges vara gröna och åtta anges vara gula enligt nedan:

Nämndmål	
Kommunstyrelsens ekonomi är i balans	●
Kommunens ekonomi som helhet är i balans	●
Kommunens tjänster utförs på ett effektivt sätt, med en hög kvalitet till en rimlig kostnad	◆
Upplands Väsby närliv växer och skapar fler arbetsplatser	◆
Upplands Väsby är säkert och upplevs som en trygg kommun	◆
Upplands Väsby har en hållbar tillväxt som lockar människor att vilja bo, verka och utvecklas i kommunen	◆
Kommunen arbetar aktivt för att motverka arbetslöshet bland unga, nyanlända och långtidsarbetslösa	◆
Alla medborgare ges möjlighet att vara delaktiga i samhällsutvecklingen	◆
Kommunen ska bidra till minskad miljö- och klimatpåverkan	◆
Kommunen satsar aktivt på att behålla och utveckla sina medarbetare	◆
Kommunen är en arbetsgivare som attraherar nytänkande, ansvarstagande och motiverade medarbetare	●

2.4. Uppföljning av uppdrag

Av de 23 uppdrag som kommunfullmäktige lagt i budget för 2020 anger kommunstyrelsen att 8 uppdrag genomförts i sin helhet. 13 uppdrag är under genomförande men följer inte tidplanen helt eller har andra avvikelser. I flera fall beror detta på pandemin. Två uppdrag har inte genomförts. Det ena avser bostadsutvecklingen i Kairo/Sättra och det andra är transportservice i egen regi. Bostadsutvecklingen i Kairo/Sättra har tagits upp i MPU och ansågs där inte ha förutsättningar att driva projektet vidare för tillfället. Ärendet har därför inte gått vidare till kommunstyrelsen. När det gäller transportservice i egen regi så är det framförallt utbildningskontoret och omsorgskontoret som skulle driva frågan. Dessa kontor har varit hårt belastade av pandemin och har inte mäktat med att driva frågan under 2020.

2.5. God ekonomisk hushållning

Kommunstyrelsen bedömer att kommunen har en god ekonomisk hushållning. Det är en bedömning som ska göras årligen baserat på krav i kommunallagen. Kommunen har en relativt god ekonomisk ställning med förhållandevis låga skulder och god soliditet. I jämförelse med riket har kommunen även en förhållandevis god effektivitet. Vid en jämförelse av standardkostnader, förväntad kostnad vid en genomsnittlig ambitions- och effektivitetsnivå, ligger Upplands Väsby's kostnader med god marginal under riksnivån.

Soliditetsmått och resultat i förhållande till skattenettet klaras för 2020. Resultatet har påverkats positivt av statliga bidrag som beslutats kopplat till Corona.

Målet om trygghet har kommunen satt som gult (grönt föregående år). Vi kan inte se att det finns en tydlig plan för vad som ska mätas och hur det ska mätas för att göra bedömningen, vilket vi även framförde föregående år. Arbetet med att öka kameraövervakningen samt utredningen avseende Trygghetscenter har inte genomförts, vilket förklaras av omprioriteringar på grund av Corona.

Exempel på måluppfyllelse med negativa avvikelser från fullmäktiges beslut är följande:

- Kommunens rankning av företagsklimatet enligt Svenskt Näringsliv har försämrats från plats 11 till plats 31. KF:s mål var att kommunen skulle förbättra sig till minst plats 10.
- Arbetslösheten låg 2019 på 6,74%. Målet var en minskning till 6,2% år 2020 men lev istället en ökning till 7,57%.
- Rankningen som miljöbästa kommun i Aktuell Hållbarhets undersökning var nummer 24 år 2019 med målet att vara minst nummer 10 år 2020. Utfallet blev en försämring till plats 29.
- Hållbart medarbetarengagemang har försämrats från 80 till 77 medan målet var att öka till 82. Kommunstyrelsen anger att försämringen är förväntad utifrån det ansträngda läget som personalen haft i och med Corona.

2.5.1. Ekonomi/resursplanering

Kommunen som helhet redovisar ett positivt resultat om 94 mkr jämfört med budgeterade 39 mkr. Den stora positiva avvikelserna förklaras främst av statsbidrag kopplade till Corona som överstiger kommunens merkostnader för Corona samt överskott i exploateringsverksamheten. Årets största intäktsposter inom exploateringsverksamheten är tomtförsäljning i Kairo, 44 mkr, exploaterings- och gatukostnadsersättningar i Fyrklövern, 62 mkr, samt Wijk Oppgård 58 mkr.

Nämnderna redovisar sammantaget ett positivt resultat om 33 mkr, varav kommunstyrelsen står för 34 mkr. Socialnämnden redovisar underskott med 15 mkr. Såväl omsorgsnämnden som utbildningsnämnden redovisar totalt sett överskott, men egen regi verksamheterna går med underskott i båda nämnderna.

Soliditeten uppgår för kommunen till 51% jämfört med 54% 2019. Soliditeten inklusive pensionsförpliktelser uppgår till 28% jämfört med 27% 2019. Länsnittet uppgår till 19%. Resultatöverskottet motsvarar 6,3%, vilket överstiger fullmäktiges mål om 2,5%.

2.6. Intern kontroll

Kommunfullmäktige har beslutat om ett reglemente för intern kontroll. Syftet med reglementet är främst att tydliggöra innebörden i kommunallagens krav vad gäller den interna kontrollen, samt att utveckla styrningen och uppföljningen i kommunen.

Nämnder och styrelser har antagit tillämpningsanvisningar för den interna kontrollen inom respektive verksamhetsområde.

Internkontrollplaner har fastställts i respektive nämnd. Uppföljning av kontroller sker i samband med avrapportering av delårsbokslut och årsbokslut. Den interna kontrollen kopplat till verksamheterna är även integrerad i den styrning och uppföljning som sker av verksamheternas resultat. Denna avrapporteras såväl separat i Stratsys som i verksamhetsuppföljningen. Samtliga nämnder har avrapporterat uppföljningen av intern kontroll i sina verksamhetsberättelser för 2020.

Kommunstyrelsens egen uppföljning vad gäller trohet till avtal (inköp) visade på brister föregående år. Trots detta gör kommunstyrelsen ingen uppföljning av detta område i årets

interna kontroll. Områden med brister bör fortsatt följas av kommunstyrelsen, åtminstone till dess att det kunnat konstateras att bristerna är avhjälpna.

Brister avseende underlag till representation, kurser och konferenser och godkännande av representationskostnader har uppvisat brister tidigare år. Detta har också bekräftats i revisionens stickprovskontroller. I Verksamhetsberättelsen har kommunstyrelsen satt grönt på några av dessa områden trots att internrevisionen inte har genomförts (internrevisionen anges vara försenad). Under året har vi även noterat brister inom dessa områden i flera andra nämnder. Liksom tidigare år uppmanar vi kommunstyrelsen skärper den interna kontrollen inom dessa områden.

Inom området brandskyddsarbete har den interna kontrollen påvisat större avvikelser och omdömet är därför satt till rött. Endast 27 procent av anmärkningar som rapporterats har åtgärdats. Åtgärden är att säkerhetsenheten i sin verksamhetsplan för 2021 ska utveckla och samordna kommunens systematiska brandskyddsarbete. Det är av vikt att kommunstyrelsen löpande följer att åtgärder vidtas.

Revisionen har tidigare noterat brister i kommunens informationssäkerhet. Det är därför oroande att brister även framkommit i kommunstyrelsens egen internkontroll vad gäller hantering av personuppgifter kopplat till dataskyddsförordningen (GDPR). Vår uppföljning av den fördjupade granskningen från 2019, som påvisade stora brister, visar att kommunen inte har agerat på revisionens rekommendationer kopplat till de brister som lyftes fram. Vi vill betona vikten av att kommunstyrelsen skyndsamt vidtar åtgärder inom detta område.

I årsredovisningen följer kommunstyrelsen upp den interna kontrollen i ett särskilt avsnitt. Vi ser positivt på detta. Den bild som sammanfattar uppföljningen redovisas enligt följande:

2.7. Rekommendationer:

Utöver de rekommendationer som lyfts fram i våra fördjupade granskningsrapporter 2020 vill vi särskilt lyfta fram:

- Det är viktigt att kommunstyrelsen fokuserar på att stärka styrning och intern kontroll kopplat till informationssäkerhet (se granskning 4/2019 Dataskyddsförordningen och granskning 7/2018 Informationssäkerhet). Vår uppföljande granskning 2020 visar att kommunen inte agerat aktivt på ett tillräckligt sätt för att åtgärda de brister som finns.
- De områden inom den interna kontrollen som uppvisar brister bör inte tas bort i internkontrollplanerna kommande år.
- Trygghetsområdet är ett område där Upplands Väsby kommun har låga resultat. Kommunen vidtar en rad åtgärder och aktiviteter för att förbättra resultaten, bl a ökad kameraövervakning, väktare, förbättrad belysning, mm. Väsby behöver fortsätta detta arbete på ett långsiktigt och strukturerat sätt. Det behöver också tydliggöras vad som ska mätas och hur det ska mätas för att bedöma medborgarnas upplevda trygghet. Under 2020 har uppdrag från kommunfullmäktige inom området försenats på grund av omprioriteringar med anledning av Corona.
- Kommunstyrelsen noterar själva avvikelser inom olika internkontrollområden. Revisionens egna granskningar bekräftar flera av de brister som framgår i

kommunstyrelsens egen internkontrolluppföljning. Brister inom områdena representation, resor, kurser och konferenser har förelegat under många år, både inom kommunstyrelsens verksamheter och i flera av de övriga nämndernas verksamheter. Enligt uppgift finns bättre kontroller för att upptäcka och åtgärda brister, men flera nämnder redovisar avvikelser i både uppföljningen i T2 och T3. Kommunen bör fortsatt arbeta med att förbättra kontrollen och vi ser med fördel att förebyggande kontroller utvecklas istället för att upptäckande kontroller.

- Några nämnder saknar relevanta jämförelsetal för sina nyckeltal med andra kommuner. Relevansen i målnivåer för nyckeltalen är i dessa fall svåra att bedöma. Kommunstyrelsen bör inom ramen för sin uppsiktsplikt verka för att de nämnder som saknar relevanta jämförelsetal arbetar fram sådana.
- Kommunens egen internkontroll uppföljning har noterat stora brister i det systematiska brandskyddsarbetet. Trots att bristerna identifierats tidigare år har åtgärder inte vidtagits på ett tillräckligt sätt. Kommunstyrelsen bör löpande följa upp att åtgärder vidtas.

2.8. Sammanfattande bedömning kommunstyrelsen

Utifrån genomförd granskning under året bedömer vi sammanfattningsvis kommunstyrelsen enligt följande:

Rättvisande räkenskaper	Ej rättvisande	Ej helt rättvisande	Rättvisande
Intern kontroll	Ej tillräcklig	Acceptabel	Bra
Styrning och uppföljning	Ej tillräcklig	Acceptabel	Bra

Ovanstående tabell avser en bedömning av kommunstyrelsen exklusive verksamheten i teknik- och fastighetsutskottet. Denna bedöms separat nedan.

Räkenskaperna bedöms vara rättvisande för såväl kommunen som helhet som för kommunstyrelsens verksamheter.

Internkontrollplaner har beslutats av nämnderna och uppföljning av dessa har skett under året. I de fall avvikelser föreligger har åtgärdsplaner presenterats. Kommunstyrelsens egen uppföljning av sin internkontrollplan, vilken presenteras i verksamhetsberättelsen 2020, påvisar brister inom olika områden. En del uppföljningar som planerats har försenats (inte genomförts). Ett område som 2019 påvisade brister var ramavtalstrohet. Detta område finns inte med 2020 vilket vi anser vara en brist. Kommunstyrelsen bör fortsätta att följa upp områden som påvisar brister till dess dessa konstateras vara åtgärdade. Ett område som påvisar ökade brister är brandskyddsarbetet. Liksom tidigare år anser vi att kommunstyrelsen bör stärka den interna kontrollen kopplat till representation. Styrning och intern kontroll kopplat till informationssäkerhet måste stärkas då granskningar som genomförts inom området påvisat brister, vilka inte har hanterats av kommunen på ett tillräckligt sätt.

Kommunen har en etablerad och tydlig styrmodell som underlättar styrning, kontroll och uppföljning. Styrelse och nämnder bedöms följa modellen. Inom flera områden har

kommunen ett bra utfall vad gäller **måluppfyllelse**. Inom andra områden föreligger en negativ utveckling samt negativ avvikelse i förhållande till fullmäktiges mål. Vi bedömer att analyser och åtgärdsplaner i de flesta fall finns i verksamhetsberättelserna men att de i vissa fall behöver tydliggöras för att vara trovärdiga och uppföljningsbara.

Kommunstyrelsen bedömer att god ekonomisk hushållning föreligger.

2.9. Teknik- och fastighetsutskottet

2.9.1. Genomförd granskning

Revisionen har granskat utskottets verksamheter bl.a. genom:

- Genomgång av verksamhetsplan
- Protokollsläsning
- Granskning av delårsbokslut
- Granskning av verksamhetsberättelse

Revisionen har också träffat utskottets presidium den 10 februari 2021.

2.9.2. Mål och uppdrag

Teknik- och fastighetsutskottet ansvarar för att vårda och sköta fast egendom, bygga och anlägga fast egendom, kommunens lokalförsörjning, förberedelser för fastighetsbildning, vatten- och avloppstjänster, avfallshantering och trafiksäkerhet. Vidare ingår även drift, skötsel och underhåll av Vilundaparken. Utskottets personal finns inom kontoret för samhällsbyggnad.

Kommunfullmäktige beslutade om tre nämndspecifika uppdrag för utskottet enligt följande:

Uppdrag:	Beskrivning	Ansvarig nämnd	Slutdatum Period
Öka satsningen på förnyelsebar energi	I samverkan med näringsliv och civilsamhället öka satsningar på förnyelsebar energi.	KS, KSTFU	2022-12-31
Ökad kamerabevakning	Öka kamerabevakningen vid platser i de delar av kommunen som är eller upplevs som särskilt otrygga	KS, KSTFU	2020-12-31
Bygg en fullstor fotbollshall	Kommunen behöver en fullstor inomhushall för fotbollen. Undersök även utökade finansieringsmöjligheter, exv sponsring	KFN, KSTFU	2020-08-30

Utöver detta fick utskottet 9 uppdrag att verkställa inom ramen för grunduppdraget:

- Ökad digitalisering
- Ta bättre hand om kultur- och naturmiljön samt kulturhistoriskt viktiga byggnader.
- Förbättra belysningen genom övergripande ljusstrategi för hela kommunen samt lokala belysningsprogram.
- Utsmycka det offentliga rummet med konst, fontäner, lekplatser, kreativ belysning, träd, planteringar etc.
- Utveckla möjligheterna att ta sig fram med cykel och att ställa ifrån sig cykeln säkert.
- Införa hyrcykelsystem.
- Kommunen ska agera för att alla allmänna ytor ska vara trivsamma och fräscha. Genom aktiv kontakt och tillsyn ska även privata fastighetsägare uppmuntras ta större ansvar för sina områden, tex klottersanering.
- Öka avfallsinsamling och återvinning i samarbete med SÖRAB och externa aktörer.
- Att ha en utökad kontakt och samverkan med universitet och högskolor.

2.9.3. Uppföljning

Revisionen har särskilt fokuserat sin granskning på uppföljning av mål och uppdrag vid granskningar av delårsbokslutet per 31 augusti 2020 samt i verksamhetsberättelsen som avlämnas i samband med årsbokslutet. Det bedöms föreligga god stringens och struktur på den uppföljning som sker av mål och uppdrag. 2019 bedömde utskottet att en stor utmaning var att vara en attraktiv arbetsgivare och att det var svårt att rekrytera erfaren personal i många fall. Även 2020 föreligger stora utmaningar inom detta område, se mer om detta under intern kontroll nedan.

Uppdraget att bygga en fullstor fotbollshall har inte genomförts efter nytt beslut i fullmäktige under året. Upphandlingen av entreprenaden blev klar hösten 2020 och beräknad färdigställandetid är 1 mars 2022.

Uppdraget att utöka kameraövervakningen har skett på plats mellan tågstation, busstation och Centralvägens början. Inspelningar med anledning av utförda brott har lämnats ut till polisen vid 27 tillfällen under året.

2.9.4. Ekonomi/resursplanering

Utskottets resultat för 2020 uppgår till 6,5 mkr (föregående år 3,4 mkr), vilket är bättre än budgeterat. Den hyresfinansierade verksamheten har ett utfall på 6,8 mkr. Utskottet redovisar underskott inom vissa områden och resultatet räddas också upp av att konsultkostnaderna understiger budget med 10,5 mkr på grund av att ett antal projekt har senarelagts (t tex skolprojekt och fotbollshall), samt lägre mediakostnader på grund av den milda vintern. Utifrån att Väsby växer med ökad infrastruktur och också ökad underhållsskuld för fastigheter är det viktigt att det görs ordentliga analyser av resursbehov och prioriteringar för att säkerställa att tillräckliga resurser läggs på underhållet.

Utskottet angav i verksamhetsberättelsen för 2019 att underhållsskulden för fastigheter var noll. I verksamhetsberättelsen för 2020 lyfts dock fram att hyresgästerna i kommunens fastigheter har kvar sin underhållsskuld. Det framgår även att nämndens kostnader för

mindre planerade underhållsåtgärder och felavhjälpande underhåll överskrider budget med 4,7 mkr. Detta indikerar att ett mer samlat grepp och analys kring underhållsbehovet för fastigheterna behöver tas fram.

Utskottet lyfter också fram risker för att underhållsbehovet ökar inom andra områden. Utskottet skriver bl.a.: "I takt med att kommunen växer så ökar även kommunens drift- och underhållsbehov. Nya exploateringsområden innebär, förutom ökade volymer att drifva, även ökat slitage på kommunens infrastrukturanläggningar, naturområden, sjöar och vattendrag med bland annat parker och naturområden samt i forn- och kulturmiljöer. Så länge kommunersättningen för utökade skötselområden saknas så kommer drift- och underhållsarbeten att bli direkt påverkade. För att kunna bibehålla en god kvalitet och uppfylla medborgarens önskemål om servicegrad behöver driftbudgeten utökas i takt med att driftuppdraget utökas. För närvarande sker prioriteringar i driftuppdraget vilket ger synbara konsekvenser för kommunens medborgare men också för kommunens verksamheter som beställer tjänster av gata/park."

VA-verksamheten redovisar ett resultat om 0 mkr. Det finns en upparbetad skuld till kollektivet sedan tidigare år. Enligt VA-lagen ska överskott återföras till VA-kollektivet inom tre år.

Kommunens fastighetsinvesteringar understiger budget väsentligt. Detta beror främst på avbrutna projekt och förseningar som anges bero på covid-19:

	FÅP BGT 2020	Utfall 2020	Avvikelse	Anledning
UBK	113 800	36 639	77 161	Vikskolan (förskjutning tidplan pga försäljning av verksamheten), Smedsgårdsskolan (avbrutet projekt, UC).
SOK	3 150	31 500	-28 350	LSS-boenden (förskjutning av tidplaner)
KFK	85 600	5 947	79 653	Fotbollshall (fördröjning politiska beslut) skatepark (avbeställd) .
Övriga Kontor	2 000	413	1 587	Inga inkomna beställningar av hyresgästanpassningar .
Energi	7 000	1 224	5 776	Corona svårigheter gör att genomförandet av åtgärder senareläggs.
Planerat underhåll	28 650	27 634	1 016	Åtkomst lokaler svårt på grund av Corona.
SUMMA	240 200	103 357	136 843	

Även kommunens investeringar i infrastruktur är väsentligt lägre än budget. Utfallet är ca 280 mkr jämfört med budget ca 400 mkr. En stor del av avvikelsen är hänförlig till förskjutningar i tidplan för Fyrklövern och Väsby entré.

2.9.5. Intern kontroll

Utskottet har beslutat om en internkontrollplan för 2020 och har följt upp denna enligt plan. I nämndens uppföljning, som redovisas i verksamhetsberättelsen för 2020, framgår vissa avvikelser. Områden som fått rätt är bl a efterlevnad av representationspolicy, vilket är ett

mångårigt problem i Upplands Väsby kommun. Även inom området kurser och konferenser noteras avvikelser. Vi vill åter lyfta fram vikten av att den interna kontrollen skärps inom detta område.

Ett annat område som fått rätt i uppföljningen är att kontorets krisberedskap inte är tillräcklig. Här anger utskottet att man avvaktar central krisplan från kommunledningskontoret innan uppdatering sker.

Till skillnad från kommunstyrelsen som satte brandskydd som rätt område så har teknik- och fastighetsutskottet bedömt detta område som grönt.

Den största risken i 2019 års internkontroll bedömdes av utskottet vara svårigheter att rekrytera den personal som behövs för verksamheten. Detta område finns inte längre kvar som uppföljning i internkontrollplanen för 2020. Av verksamhetsberättelsen framgår dock att utskottet bedömt målet, att öka attraktionskraften som arbetsgivare för att kunna behålla och rekrytera kompetenta medarbetare i en konkurrensutsatt omvärld, som rätt. Sjunkande resultat i medarbetarundersökning och förseningar i arbetet med resursplanering gör att målet bedöms som rätt.

2.9.6. Rekommendationer

- Underhållsbehovet för fastigheter och infrastruktur, samt förändringar i detta över respektive år, bör tydliggöras i kommande verksamhetsplaner och verksamhetsplaner.
- Det är viktigt att utskottet fokuserar på att vara en attraktiv arbetsgivare då det är stor konkurrens om erfarna medarbetare inom flera av utskottets verksamheter.
- Utifrån att Väsby växer med ökad infrastruktur och också ökad underhållsskuld för fastigheter är det viktigt att det görs ordentliga analyser av resursbehov och prioriteringar för att säkerställa att tillräckliga resurser läggs på underhållet.
- Styrning, uppföljning och kontroll vad gäller fettavskiljare behöver stärkas.

2.9.7. Sammanfattande bedömning teknik- och fastighetsutskottet

Utifrån genomförd granskning under året bedömer vi sammanfattningsvis utskottet enligt följande:

Rättvisande räkenskaper	Ej rättvisande	Ej helt rättvisande	Rättvisande
Intern kontroll	Ej tillräcklig	Acceptabel	Bra
Styrning och uppföljning	Ej tillräcklig	Acceptabel	Bra

Sammantaget bedöms **räkenskaperna** vara rättvisande.

Utskottets **styrning och uppföljning** av ekonomi och resurser bedöms i allt väsentligt som tillräcklig. Den **interna kontrollen** redovisas i verksamhetsberättelsen för 2020. Utmaningar finns främst beträffande redovisning i samband med representation, resor och konferenser, samt att kontorets krisberedskap inte är tillräcklig.

När det gäller att vara en attraktiv arbetsgivare är utvecklingen negativ i olika perspektiv. Detta är inte tillfredsställande då det föreligger stora svårigheter att rekrytera erfaren personal inom flera av utskottets verksamheter.

3. Utbildningsnämnden

3.1. Genomförd granskning

Revisionen har granskat utbildningsnämndens verksamhet bl.a. genom:

- Genomgång av verksamhetsplan
- Protokollsläsning
- Granskning av verksamhetsberättelse
- Granskning av delårsrapport
- Granskning av årsbokslut/årsredovisning

Revisionen har också genomfört ett möte med nämndpresidiet den 3 november 2020.

Revisionen har därutöver genomfört fördjupade granskningar inom områdena budgetprocessen samt kvalitetsstyrningen i gymnasieskolan.

3.2. Mål och uppdrag

Utbildningsnämnden är huvudman för ansvarsområdena förskoleverksamhet, skolbarnomsorg, förskoleklass, grundskola, obligatoriska särskolan, bistånd i form av barnomsorg, vårdnadsbidrag, gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning (Komvux), vuxenutbildning för utvecklingsstörda (sär vux), svenskundervisning för invandrare (SFI) och kvalificerad yrkesutbildning. Nämnden ansvarar för fullgörande, kvalitet, uppföljning och utvärdering inom respektive ansvarsområde. Nämnden ansvarar även för driften av de kommunala skolorna.

I fullmäktiges budget för 2020 framgår sex nämndspecifika uppdrag, varav två ska vara genomförda under 2020 och resterande under perioden 2021–2022.

Uppdrag:	Beskrivning	Ansvarig nämnd	Slutdatum Period
Kvaliteten på fritidshemmets verksamhet ska öka	Resurserna ökas för att höja den pedagogiska kvaliteten. Utred ökat samutnyttjande av resurser (lokaler/personal)	UBN	2022-12-31
Genomföra utredningar för långsiktig kostnadskontroll	Låta utreda möjliga sätt att utveckla verksamheten i syfte att säkra en ekonomi i balans	UBN	2021-12-31
Syskonförtur ska införas i grundskolan.	Underlätta för föräldrar att få samma skola till sina barn.	UBN	2020-12-31
Införa en ny modell för vuxenutbildningen	Alla ska ha möjlighet att komplettera, läsa in eller skola om sig.	UBN	2020-06-30
Införa en socialpedagogisk funktion för skolungdomar	Ge stöd till elever och lärare i sociala frågor i skolmiljö.	UBN	2021-12-31
Utreda möjligheterna att införa transportservice i egen regi	Genom utredning undersöka om en transportservice i egen regi kan åstadkomma mervärde för brukarna samt hålla kontroll över kostnaderna	UBN, ON	2021-12-31

De uppdrag som ska levereras 2020 är att införa ny modell för vuxenutbildningen samt att syskonförtur ska införas i grundskolan.

Utöver de särskilda uppdragen framgår 11 uppdrag att verkställa inom ramen för grunduppdraget.

Nämnden har fastställt mål i enlighet med den struktur och de perspektiv som fastställts av kommunfullmäktige.

3.3. Uppföljning

I verksamhetsberättelsen för 2020 redovisas en uppföljning av mål och uppdrag. Uppföljningen knyter väl an till verksamhetsplan och budget.

Nämnden lyfter i verksamhetsberättelsen fram att pandemin har ställt stora krav på alla medarbetare och chefer och att pandemin påverkat verksamheten i samtliga styrperspektiv. Det beskrivs också kortfattat hur ledningsarbetet fungerat under pandemin med huvudmännen. Det framgår också att en uppföljning gjorts av kontorets krislednings- och distansarbete utifrån covid-19, samt att resultatet av uppföljningen ligger till grund för utvecklingen av det fortsatta krisarbetet. Det framgår dock inte vilka utvecklingsområden som identifierats.

Verksamheten har bedrivit undervisning både på plats i skolorna och på distans. Nämndens sammantagna bedömning är att grunduppdraget kunnat genomföras på ett tillfredsställande sätt utifrån förutsättningarna. Många planerade aktiviteter har behövt ställas in, begränsas eller anpassas vilket beskrivs på ett tydligt sätt i verksamhetsberättelsen.

Av nämndens måluppföljning framgår att 9 nämndmål fått en gul bedömning och 2 nämndmål har fått en grön bedömning enligt nedan.

Nämndmål	
Nämndens ekonomi ska vara i balans.	◆
Styrning mot kvalitet och effektivitet	◆
Likvärdighet och hög kvalitet ska vara säkerställd inom samtliga verksamheter	◆
Medborgare ska mötas av hög kompetens inom utbildningsområdet	◆
Utbildningsnämnden arbetar för ökad anställningsbarhet, trygghet och integration.	◆
Utifrån befolkningsprognoser ska utbildningsnämndens behov av verksamhetslokaler säkerställas	◆
Relevant och tillgänglig information ska underlätta aktiva val för medborgarna	●
Förtroendet för de pedagogiska verksamheterna ska vara högt	◆
Utförare inom nämndens verksamhetsområde ska aktivt arbeta med miljöfrågor	●
Utbildnings- och yrkesval ska vara väl underbyggda	◆

Nämndmål	
Utförare inom nämndens verksamhetsområde ska erbjuda en psykisk och fysisk arbetsmiljö som främjar utvecklingsmöjligheter, trivsel, trygghet och arbetsglädje	◆

Att komma tillrätta med bristerna i skolresultaten har under många år varit ett prioriterat område i kommunen. År 2016 syntes en markant förbättring av många viktiga skolresultat. Även åren därefter har många resultat förbättrats. Som synes nedan uppnås dock inte de målsättningar som satts upp för viktiga kvalitetsmått 2020 i de flesta fall.

Nyckeltal	Resultat (Kvinnor/Män)	Mål 2020	Resultat 2019 (Kvinnor/Män)
◆ Elever i åk. 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, lägeskommun, andel (%)	76,3% (77,9%) (74,7%)	81 %	73,6% (78,2%) (69,6%)
◆ Elever i åk. 9, meritvärde lägeskommun, genomsnitt (17 ämnen)	237,1 (254) (220,3)	243	234,9 (248,8) (222,7)
● Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram avvikelser från modellberäknat värde lägeskommun, procentenheter	4,87%	1,7 %	3,46%
■ Elever i åk. 9, genomsnittligt meritvärde avvikelser från modellberäknat värde kommunala skolor, meritvärdespoäng	2,15	6	-0,28
■ Gymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 3 år, lägeskommun, andel (%)	38,56 (40,38) (37,12)	47	36,61 (51,46) (26,49)
■ Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning, lägeskommun	12,34 (13) (11,93)	14	12,41 (13,11) (11,85)

Trygghet har under ett antal år haft låga värden i Upplands Väsby och åtgärder har vidtagits i olika former för att öka tryggheten. Som synes nedan kan mindre förbättringar skönjas i enstaka fall. När det gäller tryggheten i gymnasiet som var lågt år 2019 med 58% så har detta ytterligare försämrats år 2020 till 51%. Nämndens åtgärder synes sålunda inte få önskade effekter. Analysen kopplat till detta är mycket grund i verksamhetsberättelsen och bör vara föremål för ytterligare åtgärder från nämndens sida. Andelen elever i årskurs 2 på Väsby nya gymnasium som kan rekommendera sin skola har också sjunkit från 45% 2019 till 37% 2020. Nöjdheten på gymnasiet har gått ner från 53% till 45% för samma årskurs. Andelen gymnasieelever som har examen efter 5 år har gått ner från 49,77% 2019 till 44,49% 2020.

Nyckeltal	Resultat (Kvinnor/Män)	Mål 2020	Resultat 2019 (Kvinnor/Män)
● Trygghet och trivsel, Vårdnadshavare Förskola, i procent	91	90	89
◆ Trygghet och trivsel, elever åk 3, i procent	85	87	86
◆ Trygghet och trivsel, elever åk 8, i procent	67	71	69

Nyckeltal	Resultat (Kvinnor/Män)	Mål 2020	Resultat 2019 (Kvinnor/Män)
■ Trygghet och trivsel, Väsby nya gymnasium år 2, i procent	51	65	58
■ Elever på SFI som avbrutit och ej klarat högsta kurs på studievägen av nybörjare två år tidigare, andel i procent		37	47 (41) (55)
● Elever på SFI som når betyg inom planerad tidsram, andel i procent	70	65	

Sammantaget är bedömningen att Väsby fortsatt har stora utmaningar och stora negativa avvikelser i måluppfyllelse i förhållande till både fullmäktiges mål och andra kommuners resultat. Inte minst vad gäller trygghetsfrågor på gymnasiet och utfallet i meritvärden, betygspoäng och behörighet till högre utbildningsnivåer.

När det gäller uppdraget om syskonförtur så har Kammarrätten i Stockholm i två domar slagit fast att syskonförtur inte kan gå före elevers rätt att gå i en skola nära hemmet (närhetsprincipen) och föräldrars önskemål. Arbetet med syskonförtur har anpassats i förhållande till dessa domar.

När det gäller uppdraget att införa ny modell för vuxenutbildningen så framgår av verksamhetsberättelsen att detta är genomfört och avslutat under 2020.

3.3.1. Ekonomi/resursplanering

Nämndens utfall är totalt sett i balans med ett resultat på -0,9 mkr (0,05 % av omslutningen) jämfört med -33 mkr år 2019. Det är dock bekymmersamt att verksamheten i kommunal regi fortsätter att redovisa underskott. År 2020 med -13,2 mkr vilket är en försämring mot 2019. Underskotten leder till ökade kostnader för kompensation till de privata utförarna.

I verksamhetsberättelsen framgår att ett projekt pågår med att få ekonomin i balans och att detta arbete startades i slutet av 2020 och beräknas avslutas våren 2021.

Grundskolan står för ett underskott om -23,4 mkr medan gemensam administration/Vux redovisar överskott om 8,2 mkr. Vidare hade nämnden en budgetreserv om 16,8 mkr.

3.4. Intern kontroll

I verksamhetsberättelsen redovisas resultatet av uppföljning av internkontrollområden från internkontrollplanen 2020. Internkontrolluppföljningen baseras på en risk- och väsentlighetsanalys. Inget område har fått bedömningen rött men flera områden är gula. Det saknas tydliga kommentarer kring vad som lett till de gula markeringarna. Liksom tidigare år är betalkort, kurser och konferenser och representation områden där den interna kontrollen inte är tillräcklig. Nämnden behöver vidta åtgärder för att bristerna inte ska fortsätta år ut och år in.

3.5. Rekommendationer

- Det är viktigt att nämnden även fortsatt fokuserar på att förbättra resultaten inom samtliga områden där måluppfyllelsen är svag. Tydligare analyser till de negativa avvikelserna mot föregående årsutfall och budget bör presenteras liksom åtgärdsplaner som följs upp på ett strukturerat sätt. Att viktiga nyckeltal försämras inom gymnasieskolan är bekymmersamt, exempelvis vad gäller trygghet, skolresultat, etc. Nämnden bör utvärdera varför de åtgärder som vidtas inte får avsedd effekt.
- Återkommande väsentliga brister vad gäller betalkort, representation, resor och konferenser behöver bli föremål för nämndens utvärdering om vilka ytterligare åtgärder som krävs för att komma till rätta med bristerna.
- Nämndens kostnadskontroll för skola i egen regi behöver stärkas. Enligt uppgift pågår ett projekt inom området som planeras vara slutfört våren 2021.
- I revisionens fördjupade granskningar av kvalitetsstyrningen av gymnasieskolan och budgetprocessen lyfts ett antal rekommendationer fram. Nämnden bör kontinuerligt följa upp att åtgärder vidtas inom dessa områden.

3.6. Sammanfattande bedömning utbildningsnämnden

Utifrån genomförd granskning under året bedömer vi sammanfattningsvis utbildningsnämnden enligt följande:

Rättvisande räkenskaper	Ej rättvisande	Ej helt rättvisande	Rättvisande
Intern kontroll	Ej tillräcklig	Acceptabel	Bra
Styrning och uppföljning	Ej tillräcklig	Acceptabel	Bra

Räkenskaperna bedöms vara rättvisande.

Sammantaget bedöms den **interna kontrollen** på gränsen mellan ej tillräcklig och acceptabel. Återkommande brister vad gäller hantering av betalkort, resor, konferenser och representation visar att tillräckliga åtgärder inte genomförs för att komma till rätta med bristerna.

Bedömningen av **styrning och uppföljning** omfattar såväl ekonomistyrningen som verksamhetsstyrningen. Styrningen bedöms sammantaget som acceptabel. Nämnden bedöms ha ett ändamålsenligt styr- och ledningssystem till sitt förfogande. Måluppfyllelsen vad gäller resultaten i skolan visar i många fall att uppsatta mål inte har nåtts och också på försämringar jämfört med föregående år. Det är av största vikt att arbetet med att förbättra resultaten fortsätter med stort fokus kommande år, särskilt inom områden med låga och försämrade resultat. Nämnden bör utvärdera varför vidtagna åtgärder inte får avsedd effekt, t ex vad gäller trygghet på gymnasiet.

Utfallet av ekonomin är totalt sett bättre än 2019 med ett sammantaget utfall i nivå med budget. Driften av skolverksamhet i egen regi fortsätter dock redovisa underskott och detta har ökat jämfört med 2019.

4. Kultur- och fritidsnämnden

4.1. Genomförd granskning

Revisionen har granskat kultur- och fritidsnämndens verksamhet bl a genom:

- Genomgång av verksamhetsplan
- Protokollsläsning och genomgång av handlingar
- Granskning av delårsbokslut
- Granskning av verksamhetsberättelse

Revisionen har också genomfört ett möte med nämndens presidium och ledning den 19 november 2020.

4.2. Mål och uppdrag

Kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde är kulturverksamhet, fritidsverksamhet, ungdomsverksamhet och det övergripande arbetet med främjande av folkhälsa. Av fullmäktiges budget för 2020 framgår följande nämndspecifika uppdrag för nämnden:

Nämndspecifika uppdrag

Uppdrag:	Beskrivning	Ansvarig nämnd	Slutdatum Period
Utveckla biblioteksverksamheten	Utred möjligheten till alternativ lokal samt nya och innovativa arbetssätt	KFN	2021-12-31
Bygg en fullstor fotbollshall	Kommunen behöver en fullstor inomhushall för fotbollen. Undersök även utökade finansieringsmöjligheter, exv sponsring	KFN, KSTFU	2020-08-30
Främja folkhälsan	Utveckla det folkhälsofrämjande arbetet	KFN	2021-12-31

Nämnden har också ett antal uppdrag inom ramen för grunduppdraget enligt följande:

Att verkställa inom ramen för grunduppdraget:

- Ökad digitalisering
- Öka valmöjligheterna inom kulturskoleverksamheten genom att införa en kulturskolepeng där elever kan välja mellan flera aktörer
- Investera i befintliga och nya idrottsanläggningar för att stärka idrottsföreningarnas förutsättningar och möjligheter att ta emot fler barn och ungdomar.
- Minska psykisk ohälsa bland unga.
- Gör Messingen tryggare genom en ökad närvaro av fler åldersgrupper.
- Skapa seniorernas hus som ska vara en öppen mötesplats för alla seniorer.
- Tillsätt ett samverkansråd med representanter från idrottsföreningar, politiker och tjänstepersoner för arbete med utformningen av Vilundaparken.
- Arbeta preventivt och främjande med folkhälsan i kommunen.
- Att ha en utökad kontakt och samverka med universitet och högskolor.

Nämnden har fastställt mål i enlighet med den struktur och de perspektiv som beslutats av kommunfullmäktige. I huvudsak mäts utbud och utnyttjande av tjänsterna.

4.3. Uppföljning

Pandemin har påverkat samtliga sju enheter i nämnden utifrån i princip alla perspektiv: ekonomi, samhälle och miljö, medarbetare och medborgare. Många verksamheter har begränsats. Nämnden har beslutat om olika ekonomiska paket pga. stor påverkan för vissa branscher, föreningsliv och samarbetsparter. Nämnden har drabbats av minskade hyresintäkter, men också minskade kostnader i form av aktiviteter.

Flera nyckeltal kan inte följas upp då undersökningar inte kunnat genomföras. Öppettider med mera har också minskat, vilket gör att måluppfyllelsen inom vissa områden av naturliga skäl inte uppnås.

Samtidigt har digitaliseringen utvecklats snabbare än tidigare planerat med alltifrån digital undervisning på kulturskolan till utveckling av digitala verktyg och efterfrågan på e-boksutlån på biblioteket.

Avseende resultat har nämnden inte kunnat genomföra sin sedvanliga kundundersökning, varför alla nyckeltal inte kunnat följas upp. Överlag har nämnden främst grönt och gult utfall i styrkortet. Röda resultat återfinns inom trygghet och nyttjande av lokaler.

Det stora utvecklingsområdet som identifierats i resultaten är fortsatt tryggheten. För såväl den upplevda tryggheten i motionsspår och sporthallar finns utvecklingsområden. Nämnden genomför, liksom tidigare år, flera åtgärder för att förbättra tryggheten. Resultaten är dock fortsatt i nivå med tidigare år och i vissa fall har resultaten försämrats.

Fotbollshallens upphandling är genomförd av kontoret för samhällsbyggnad och en entreprenör påbörjar arbetet med hallens färdigställande. Utifrån utfall och prognoser i projektet kommer ytterligare medel för drift om ca 1 mkr lyftas i kommande Flerårsplan med Budget. Projektets tidsplan och ekonomi uppskattas av kontoret för samhällsbyggnad som utmanande, och kommer att följas upp och rapporteras till kultur- och fritidskontoret löpande.

4.3.1. Ekonomi/resursplanering

Nämnden redovisar ett överskott om totalt 1,6 mkr. Nämndens resultat är sålunda totalt i balans men det finns områden med underskott i verksamheterna. BI a har resultatet påverkats positivt jämfört med budget när det gäller uteblivna kostnader för fotbollshall och skatepart med 5 mkr. Såväl intäkter som kostnader har påverkats av pandemin.

Sammantaget bedöms räkenskaperna vara rättvisande och nämndens styrning och uppföljning av ekonomi och resurser som tillräcklig.

4.4. Intern kontroll

Kultur- och fritidsnämnden har fastställt en internkontrollplan för 2020.

Brister finns fortsatt i hanteringen av betalkort. Detta område har varit bristfälligt även tidigare år och det är av stor vikt att nämnden agerar. Även inom området representation, kurser och konferenser föreligger fortsatta brister som behöver vara föremål för nämndens åtgärder.

Nämndens övriga uppföljning av intern kontroll har inte föranlett några väsentliga noteringar.

4.5. Rekommendationer

- Nämnden har brottats fortsatt med dålig måluppfyllelse inom området trygghet. Tidigare års åtgärder har inte gett några synbara effekter på måluppfyllelsen, som i vissa fall har försämrats. Nämnden behöver fokusera ytterligare på trygghetsområdet och noga följa att åtgärder vidtas och får effekt.
- Områden inom intern kontroll som brister år efter år behöver vara föremål för nämndens åtgärder och en mer kontinuerlig uppföljning vid nämndmötena. Detta gäller främst betalkort, men även representation, kurser och konferenser.

4.6. Sammanfattande bedömning kultur- och fritidsnämnden

Utifrån genomförd granskning under året bedömer vi sammanfattningsvis kultur- och fritidsnämnden enligt följande:

Rättvisande räkenskaper	Ej rättvisande	Ej helt rättvisande	Rättvisande
Intern kontroll	Ej tillräcklig	Acceptabel	Bra
Styrning och uppföljning	Ej tillräcklig	Acceptabel	Bra

Räkenskaperna bedöms vara rättvisande.

Nämndens behöver stärka sin uppföljning av **internkontroll**planen. Detta gäller områden där brister inte åtgärdas trots att bristerna uppmärksammats under flera år.

Uppföljningen av verksamhetsmål och ekonomiska mål visar sammantaget på en god måluppfyllelse. Det finns dock områden som försämrats samt områden som har en relativt låg måluppfyllelse. Området trygghet sticker ut med dåligt utfall och i vissa fall försämringar jämfört med föregående år. **Styrning och uppföljning** bedöms ändå som acceptabel.

5. Omsorgsnämnden

5.1. Genomförd granskning

Revisionen har granskat omsorgsnämnden bland annat genom:

- Genomgång av verksamhetsplan
- Genomgång av protokoll och handlingar
- Granskning av delårsbokslut
- Granskning av verksamhetsberättelse

Revisionen har även genomfört ett möte med nämndens presidium och kontorets ledning i oktober 2020. Revisionen har därutöver genomfört en fördjupad granskning av nämndens uppföljning av externa utförare.

5.2. Mål och uppdrag

Omsorgsnämnden ansvarar för att tillhandahålla och fullgöra kommunens uppgifter inom äldreomsorgen, omsorg om funktionshindrade, kommunal hälso- och sjukvård samt bostadsanpassning. Social- och omsorgskontoret bereder och verkställer nämndens fattade beslut. På kontoret är det *Avdelningen för äldre och personer med funktionsnedsättning* samt den kommunala utföraren *Väsby stöd och omsorg* som arbetar med frågor inom omsorgsnämndens ansvarsområde. Inom nämndens ansvarsområde finns både kommunala och privata utförare.

I budget 2020–2022 har fullmäktige tilldelat nämnden fyra nämndspecifika uppdrag enligt nedan:

Nämndspecifika uppdrag

Uppdrag:	Beskrivning	Ansvarig nämnd	Slutdatum Period
Inför LOV inom dagverksamhet äldreomsorg	Utred möjlighet att införa LOV	ON	2020-12-31
Inför LOV inom daglig verksamhet LSS	Utred möjlighet att införa LOV	ON	2020-12-31
Säkerställ funktionen Medicinskt Ansvarig för Rehabilitering (MAR)	Utred om separat funktion ska tillsättas, eventuellt samarbete med annan kommun.	ON	2020-12-31
Utreda möjligheterna att införa transportservice i egen regi	Genom utredning undersöka om en transportservice i egen regi kan åstadkomma mervärde för brukarna samt hålla kontroll över kostnaderna	UBN, ON	2021-12-31

Vidare har nämnden även följande fem uppdrag att genomföra inom ramen för grunduppdraget:

- Ökad digitalisering
- Arbeta med tillgänglighetsfrågor som avser den fysiska miljön, tekniska och digitala hjälpmedel samt inkluderande attityder.
- Fördjupat stöd till närstående och anhöriga.
- Skapa mellanboendeformer för seniorer som vill ha tillsyn och gemenskap istället för vård.
- Att ha en utökad kontakt och samverkan med universitet och högskolor.

Nämnden har fastställt mål i enlighet med den struktur och de perspektiv som fastställts av kommunfullmäktige. Vidare har en rad handlingsplaner utarbetats för att uppnå de av nämnden och kommunfullmäktige beslutade målen och uppdragen.

5.3. Uppföljning

I verksamhetsberättelsen för 2020 redovisas en uppföljning av mål och uppdrag. Uppföljningen knyter väl an till verksamhetsplan och budget.

Covid-19 har påverkat nämndens samtliga verksamhetsområden. Förseningar och inställda aktiviteter/uppdrag till följd av pandemin har förekommit i betydande utsträckning vilket påverkat den övergripande måluppfyllelsen.

Avseende de fyra nämndspecifika uppdragen har nämnden avslutat de båda uppdragen om att utreda införandet av LOV inom dagverksamhet (äldreomsorg) samt daglig verksamhet (LSS). Utredningarna har lämnats till kommunfullmäktige som dock valde att återremittera ärendet för en fördjupad granskning. Beslut väntas fattas under det första kvartalet 2021. Rekryteringen av en MAR är slutförd, och denne börjar sin anställning på 20 procent i januari 2021. Utredningen om att införa transportservice i egen regi har ännu inte påbörjats. Uppdraget har inte prioriterats under pandemin med anledning av att det nuvarande avtalet kan nyttjas till slutet av 2023.

Två av åtta nämndmål anses vara uppfyllda (grön), medan resterande sex bedöms delvis uppfyllda (gul).

Nämndmål	
Omsorgsnämndens verksamheter ska sträva efter att utifrån givna resurser optimera nyttan för de som använder nämndens tjänster.	◆
Omsorgsnämndens ekonomi är i balans	●
Medborgare inom omsorgsnämndens ansvarsområde tillförsäkras ett individuellt utformat stöd, samt en trygg och god vård och omsorg.	◆
Medborgare inom omsorgsnämndens ansvarsområde upplever delaktighet och inflytande.	◆
Omsorgsnämnden ska verka för minskad miljöpåverkan och klimatsmarta lösningar.	◆
Omsorgsnämnden ska främja social hållbarhet genom förebyggande insatser för barn, unga och vuxna.	◆
Omsorgsnämnden ska stärka enskilda individers förutsättningar till studier och arbete samt verka för ett gott näringslivsklimat.	●
Omsorgsnämndens verksamhet präglas av mångfald samt kompetenta, engagerade och nöjda medarbetare.	◆

Av de mål som inte uppfyllts helt under 2020 bedöms pandemin vara den bakomliggande orsaken i sju av åtta fall. Det är enbart nämndens mål om minskad miljöpåverkan och klimatsmarta lösningar som inte påverkats av pandemin. Huvuddelen handlingsplaner pågår/har slutförts enligt plan, men ett betydande antal pågår/har slutförts med mindre avvikelse. Fyra uppdrag har rödmarkerats vilket innebär att de pågår/slutförts med större avvikelse. Samtliga fyra går att direkt eller indirekt härleda till covid-19.

Vid uppföljning av nämndens nyckeltal är resultatet 2020 sämre än målnivåerna för nästintill samtliga indikatorer. Vidare konstateras flertalet försämringar från tidigare år för flera nyckeltal/indikatorer.

5.3.1. Ekonomi/resursplanering

Det sammanlagda bokförda resultatet för 2020 inom omsorgsnämndens verksamhetsområden visar ett överskott mot budget med 4,9 mkr, vilket motsvarar 0,4 procent av omsättningen. Det positiva resultatet i utfallet beror huvudsakligen på ett överskott om 43,4 mkr inom avdelningen för äldre och personer med funktionsnedsättning, till följd av betydligt lägre volymer än planerat, vilket till stor del uppges bero på pandemin.

Väsby Stöd och Omsorg visar däremot ett negativt resultat mot budget med -40,4 mkr. Orsakerna är igångsättning av tillagningsköket, lägre intäkter pga. tomma platser, högre kostnader för inhyrd personal samt övriga kostnader till följd av Coronapandemin. Bokförda kostnader relaterat till Coronapandemin uppgick vid årets slut till -53,2 mkr inom omsorgsnämndens verksamhetsområden. Bidrag från statliga myndigheter har erhållits med 35,8 mkr som kompensation för Coronarelaterade kostnader. Omsorgsnämndens nettokostnad relaterat till pandemin var under 2020 således ett underskott om -17,4 mkr.

5.4. Intern kontroll

Nämnden har under året följt upp beslutad internkontrollplan. Den interna kontrolluppföljningen baseras på en analys av de största riskerna i nämnden och uppföljningen sker utifrån fyra olika perspektiv. Uppföljningen visar att den interna kontrollen är god inom flera områden, särskilt de som är verksamhetsinriktade. Inget område har fått bedömningen rött men flera områden är gula. Liksom tidigare år är kurser och konferenser samt representation områden där den interna kontrollen inte är tillräcklig. Nämnden behöver vidta åtgärder för att bristerna inte ska kvarstå var år. Vidare noteras även brister avseende efterföljsamhet av GDPR.

Nämnden har inte följt upp att policyn för mutor och bestickning avhandlats på APT då det inte funnits någon kommunövergripande policy tillgänglig under året. Nämnden bör dock säkerställa att kontorets medarbetare har tillräckliga kunskaper inom området.

5.5. Rekommendationer

- Den interna kontrollen behöver stärkas vad gäller representation samt resor och konferenser.
- Måluppfyllelsen är till stora delar lägre än fastställda mål, i flera fall har det även försämrats jämfört med tidigare år. Även om en del av utfallet kan härledas covid-19 gjordes samma observationer förra året. I de fall nämnden redovisar väsentliga

försämringar eller avvikelser mellan måluppfyllelse och fastställda målnivåer bör analyserna utvecklas.

- Nämnden behöver säkerställa att medarbetare har kunskap och information om kommunens regler och policy för mutor och bestickning.

5.6. Sammanfattande bedömning omsorgsnämnden

Utifrån genomförd granskning under året bedömer vi sammanfattningsvis omsorgsnämnden enligt följande:

Rättvisande räkenskaper	Ej rättvisande	Ej helt rättvisande	Rättvisande
Intern kontroll	Ej tillräcklig	Acceptabel	Bra
Styrning och uppföljning	Ej tillräcklig	Acceptabel	Bra

Räkenskaperna bedöms vara rättvisande.

Den **interna kontrollen** bedöms totalt sett vara acceptabel. Den interna kontrollen är dock inte tillräcklig vad gäller områdena GDPR, representation samt kurser och konferenser. Nämnden behöver vidta kraftfullare åtgärder inom det sistnämnda området då bristerna förelegat under många år. Vidare har någon uppföljning inom området mutor och bestickning ej genomförts under året. Det är av vikt att säkerställa erforderlig kunskap hos medarbetarna under 2021.

Bedömningen av **styrning och uppföljning** omfattar såväl ekonomistyrningen som verksamhetsstyrningen. Området styrning och uppföljning bedöms utifrån en mängd olika perspektiv. Måluppfyllelsen är till stora delar lägre än fastställda mål, i flera fall har det även försämrats jämfört med tidigare år. Även om en del av utfallet kan härledas covid-19 gjordes likartade observationer förra året. Styrning och uppföljning bedöms ändå som acceptabel.

6. Socialnämnden

6.1. Genomförd granskning

Revisionen har granskat socialnämnden bland annat genom:

- Genomgång av verksamhetsplan
- Genomgång av protokoll och handlingar
- Granskning av delårsbokslut
- Granskning av verksamhetsberättelse

Ett möte med nämndens presidium och kontorets ledning ägde rum i oktober 2020.

6.2. Mål och uppdrag

Socialnämnden ansvarar för individ- och familjeomsorg, mottagning av flyktingar enligt bostättningslagen, ensamkommande flyktingbarn, stödinsatser för flyktingar och andra personer för att underlätta inträdet på arbetsmarknaden samt konkurrensneutralitet. Verksamheten bedrivs av kommunala utförare och fristående huvudmän. Social- och omsorgskontoret bereder ärenden och verkställer socialnämndens fattade beslut. På kontoret är det avdelningen individ- och familjeomsorgen som arbetar med frågor inom nämndens ansvarsområde.

I fullmäktiges budget riktas inga nämndspecifika uppdrag. Uppdrag inom ramen för nämndens grunduppdrag utgörs av:

- Ökad digitalisering
- Öka antalet fältassistenter och stärk deras förutsättningar i arbetet med ungdomar.
- Minska psykisk ohälsa bland barn och unga.
- Förstärk arbetet mot hedersförtryck och mot våld i nära relationer.
- Öka kommunens samarbete med de frivilliga aktörerna och bostadsbolagen för att genomföra hemlöshetsstrategin.
- Ta fram moderna verktyg för att möta dagens föräldrar i sitt föräldraskap.
- Nollvision för barnfattigdom.
- Arbeta med tillgänglighetsfrågor som avser den fysiska miljön, tekniska och digitala hjälpmedel, samt inkluderande attityder.
- Stärka Vägval vuxen
- Att ha en utökad kontakt och samverkan med universitet och högskolor.

Nämnden har fastställt mål i enlighet med den struktur och de perspektiv som fastställts av kommunfullmäktige.

6.3. Uppföljning

Uppföljning av mål och uppdrag sker på ett strukturerat sätt i verksamhetsberättelsen.

Nämndmål	
Socialnämndens verksamheter ska sträva efter att utifrån givna resurser optimera nyttan för de som använder nämndens tjänster.	●
Socialnämndens ekonomi är i balans	■
Socialnämnden ska, utifrån varje individs förutsättningar, öka möjligheterna för den enskilde; barn, ungdom och vuxen, att leva ett självständigt liv med grundläggande trygghet och stabilitet.	◆
Socialnämndens verksamheter ska kännetecknas av brukardelaktighet och brukarinflytande på alla nivåer och inom alla verksamheter	◆
Socialnämnden ska stärka enskilda individers förutsättningar till studier och arbete	◆
Socialnämnden ska verka för minskad miljöpåverkan och klimatsmarta lösningar	●
Socialnämnden ska verka för att öka tryggheten i kommunen och främja social hållbarhet genom förebyggande insatser för barn, unga och vuxna.	●
Socialnämndens verksamheter präglas av mångfald samt kompetenta, engagerade och nöjda medarbetare	■

I verksamhetsberättelsen följs de nämndspecifika målen upp. Målen om att nämndens ekonomi är i balans samt att nämndens verksamheter präglas av kompetenta, engagerade och nöjda medarbetare bedöms ej ha uppfyllts.

Socialnämnden budget är inte i balans och visar ett underskott på -15,1 miljoner. Det är främst ökade kostnader för ekonomiskt bistånd och placeringar på skyddat boende som kostar mer än budgeterat. Ökningen uppges kunna ha ett samband med covid-19. Några större direkta kostnader relaterade till covid-19 finns dock ej. Samtidigt skriver nämnden att kostnader för utbetalt försörjningsstöd ökat i och med lågkonjunkturen med anledning av de åtgärder som samhället vidtagit för att förhindra smittspridningen av coronaviruset. Därutöver ökade även kostnaderna för inhyrd personal under hösten 2020 till följd av en markant ökning av antalet anmälningar om barn som for illa. Åtgärdsplan för att uppnå ekonomi i balans 2021 inkluderar att få fler i egen försörjning, hemmaplanslösningar för att sänka placeringskostnader, minskade lokalkostnader genom att flytta samman verksamheter samt omfördelning och effektivisering av personalresurser.

Även den bristande måluppfyllelsen avseende nöjda medarbetare bedöms till stor del vara en följd av pandemin. Två medarbetarundersökningar har genomförts under hösten 2020. Av undersökningarna framkom bland annat att den minskade kontakten med klienter bidragit till dåligt samvete hos medarbetare samt oro kring klienter som far illa. Medarbetare beskriver att de mår dåligt och känner sig ensamma. Vissa upplever att chefen inte funnits som tillräckligt stöd i arbetet eller vid prioritering. I den årliga undersökningen HME uppvisas ett försämrat resultat.

Nyckeltal	Resultat (Kvinnor/Män)	Mål 2020	Resultat 2019 (Kvinnor/Män)
■ Hållbart medarbetarengagemang	72%	83%	83%
■ Andel medarbetare som avslutat sin anställning vid Individ och familjeomsorgens verksamheter	16,3%	10%	26%
■ Hur troligt är det att medarbetare inom individ- och familjeomsorgen skulle rekommendera Upplands Väsby kommun som arbetsplats till en vän*	57%	70%	65%

Möjliga orsaker till resultatet analyseras, där pandemin i kombination med effektiviseringar genom minskat antal chefer och medarbetare med anledning av anpassning till de ekonomiska förutsättningarna bedöms påverka resultatet.

Sammantaget har en rad handlingsplaner inom nämndens målområden inte kunnat genomföras enligt plan på grund av pandemin, vilket påverkat måluppfyllelsen i stort.

6.3.1. Ekonomi/resursplanering

Det sammanlagda resultatet per den 31 december 2020 inom socialnämndens verksamhetsområden visar ett underskott mot budget med 15,1 mkr vilket motsvarar 6,1 procent av omsättningen. De största avvikelserna utgörs av:

- Kostnader för skyddat boende inom ramen för ekonomiskt bistånd -7,5 mkr.
- Kostnader för försörjningsstöd -3 mkr
- Kostnader för förebyggande och behandling -1 mkr
- Ej finansierad öppen förskola -0,7 mkr
- Ej budgeterad verksamhet samt tillkommande verksamhet inom vägval vuxen -2,5 mkr
- Kostnader för placeringar och inhyrd personal på grund av hög belastning under senare delen av 2020 -2mkr

Vidare uppges att underskottet även kan förklaras av att minskade volymer och intäkter gällande flyktingmottagandet inte fullt ut anpassats till budgetförutsättningarna. Resurser som tidigare finansierats med intäkter från migrationsverket belastar nu ordinarie budget och det behövs mer tid för att anpassa verksamheten till budgetramen.

6.4. Intern kontroll

Nämnden har under året följt upp beslutad internkontrollplan. Tre kontrollmoment har rödmarkerats i nämndens uppföljning av internkontrollen i verksamhetsberättelsen. Det riskområde som helt rödmarkerats är ekonomi i balans. Vidare har även två av tre kontrollmoment inom området Representation rödmarkerats. Avvikelser (gulmarkeringar) noteras för samtliga kontrollmoment inom området betalkort. Nämnden behöver stärka åtgärderna ytterligare inom områdena betalkort samt representation, då samma brister förekommit under flera år.

Avvikelser identifieras inom samtliga riskområden, förutom inom Kurser och konferenser. Arbete med strategin attraktiv arbetsgivare ska fortgå enligt kontorets plan för att åtgärda risken för låg bemanning och att det inte finns medarbetare med adekvat kompetens.

6.5. Rekommendationer

- Säkerställ en tillräcklig ekonomistyrning för att uppnå budget i balans.
- Den interna kontrollen måste stärkas inom samtliga områden, dock särskilt vad gäller områdena representation, betalkort och ekonomi i balans då dess utgjort problem under flera år.
- Nämnden bör säkerställa ett aktivt arbete för att uppnå god arbetsmiljö och nöjda medarbetare.

6.6. Sammanfattande bedömning socialnämnden

Utifrån genomförd granskning under året bedömer vi sammanfattningsvis socialnämnden enligt följande:

Rättvisande räkenskaper	Ej rättvisande	Ej helt rättvisande	Rättvisande
Intern kontroll	Ej tillräcklig	Acceptabel	Bra
Styrning och uppföljning	Ej tillräcklig	Acceptabel	Bra

Räkenskaperna bedöms vara rättvisande.

Den **interna kontrollen** bedöms totalt sett vara acceptabel. Den interna kontrollen är dock inte tillräcklig vad gäller områdena betalkort, representation och ekonomi i balans. Nämnden behöver vidta kraftfullare åtgärder inom detta område då bristerna förelegat under många år. Inom samtliga områden, med undantag för Kurser och konferenser, noteras avvikelser.

Bedömningen av **styrning och uppföljning** omfattar såväl ekonomistyrningen som verksamhetsstyrningen. Området styrning och uppföljning bedöms utifrån en mängd olika perspektiv. Den sammantagna bedömningen är på gränsen mellan Ej tillräcklig och Acceptabel. Nämndens ekonomistyrning bedöms inte vara fullt ut acceptabel då ekonomi i balans ej föreligger. Åtgärder har vidtagits under året men har inte varit tillräckliga för att klara den av fullmäktige beslutade ekonomiska ramen. Måluppfyllelsen är dock relativt god för huvuddelen av de verksamhetsmål som följs upp, särskilt med beaktande av covid-19-pandemin.

7. Familjerättsnämnden

År 2005 bildade Sigtuna, Sollentuna och Upplands Väsby kommuner den gemensamma nämnden för familjerätt. Verksamheten bedrivs under benämningen Familjerättsbyrå för Sigtuna, Sollentuna och Upplands Väsby. Upplands Väsby kommun är huvudman för verksamheten.

Områden som nämnden arbetar inom styrs främst av lagar inom föräldrabalken området och socialtjänstlagen. Verksamheten avser myndighetsutövning. Personalen tillhör social- och omsorgskontoret.

7.1. Genomförd granskning

Revisionen har granskat familjerättsnämnden bl.a. genom:

- Granskning av verksamhetsplan.
- Genomläsning av protokoll och handlingar.
- Granskning av verksamhetsberättelse.

7.2. Mål och uppdrag

Kommunfullmäktige beslutade i flerårsplan med budget 2020–2022 om övergripande mål som ska utgöra den gemensamma inriktningen för nämnder, styrelser och utskott. Inga särskilda nämnduppdrag riktas mot nämnden i fullmäktiges budget. Uppdrag att utföra inom ramen för grunduppdraget utgörs av:

- Ökad digitalisering
- Att ha en utökad kontakt och samverkan med universitet och högskolor

7.3. Uppföljning

Det bedöms föreligga god stringens och struktur på den uppföljning som sker av mål och uppdrag. Den övergripande måluppfyllelsen har dock påverkats av Coronapandemin och förseningar och inställda aktiviteter har förekommit.

Nämndmål	
Familjerättsnämnden ska sträva efter att utifrån givna resurser optimera nyttan för de som använder nämndens tjänster	◆
Familjerättsnämndens ekonomi är i balans	■
Familjerättsnämndens verksamhet ska präglas av en aktiv samverkan som säkerställer en god service till	●
medborgarna	
Familjerättsnämndens arbete ska för medborgaren kännetecknas av hög delaktighet och rättssäkerhet	●
Familjerättsnämnden ska verka för minskad miljöpåverkan och klimatsmarta lösningar	●
Familjerättsnämndens verksamhet präglas av mångfald samt kompetenta, engagerade och nöjda medarbetare	◆

Nämndens presentation av verksamhetsuppföljningen i verksamhetsberättelsen för 2020 ger en god bild av verksamhetens resultat. Verksamheten har valt att prioritera bort nästan allt förebyggande arbete under året på grund av tidsbrist till följd av pandemin.

Nämnden har inte uppfyllt sitt mål om en ekonomi i balans. Utan en större satsning på förebyggande arbete och ökat antal ärenden från domstolar bedömer nämnden själv att det är svårt fatt uppnå balans.

Nämndens resterande mål har antingen uppfyllts eller är på väg att göra det. Familjerättsbyrån kunde dock inte genomföra en brukarundersökning vilket medförde ett resultat som inte kunnat analyseras.

Nämnden har en hög personalomsättning. Hållbart medarbetarengagemang ligger på 86% jämfört med 93% året innan. Det är dock endast 70% som skulle rekommendera Upplands Väsby kommun som arbetsplats till någon man känner. Detta är en minskning från 91% 2019.

7.3.1. Ekonomi/resursplanering

Nämnden redovisade en negativ avvikelse mot budget med 267 tkr, vilket motsvarar 2,3 procent av nämndens omsättning. Det negativa resultatet kopplas till att antalet vårdnadsutredningar har ökat vilket har medfört behov av en personalförstärkning samtidigt som alla erfarna handläggare förutom en sagt upp sig med verkan i februari 2021. Nämnden har också haft ökade personalkostnader i form av inhyrd personal på grund av den ökade ärendemängden.

7.4. Intern kontroll

Nämnden har en internkontrollplan för 2020 och har följt upp denna. Det framgår inte på ett tydligt sätt hur uppföljningen av områdena i internkontrollplanen har gått till. Samtliga områden är grönmarkerade utom "Enkät i psykosocial arbetsmiljö" och "syfte och deltagare" för kurser och konferenser som är gulmarkerade. Det framgår dock inte vilka brister som identifierats.

7.5. Rekommendationer

- Jämförelser vad gäller mål och måluppfyllelse med jämförbara kommuner bör eftersträvas i verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser.
- Avsnittet om intern kontroll kan med fördel utvecklas med kommentarer kring hur uppföljningen gått till, omfattningen av denna och vad den visat.

7.6. Sammanfattande bedömning nämnden för familjerätt

Utifrån genomförd granskning under året bedömer vi sammanfattningsvis familjerättsnämnden enligt följande:

Rättvisande räkenskaper	Ej rättvisande	Ej helt rättvisande	Rättvisande
Intern kontroll	Ej tillräcklig	Acceptabel	Bra
Styrning och uppföljning	Ej tillräcklig	Acceptabel	Bra

Räkenskaperna bedöms vara rättvisande.

Den **interna kontrollen** visar på behov av förbättringar av den interna kontrollen inom områdena kurser och konferenser.

Måluppfyllelsen för såväl verksamhet som ekonomi är god. **Styrning och uppföljning** bedöms som bra. Utvecklingen vad gäller personalsituationen är en utmaning som nämnden behöver fokusera på. Personalomsättningen var hög även de två senast föregående åren samtidigt som ärendemängden fortsatt ökar. Ett mindre underskott noteras 2020.

8. Bygg och miljönämnden

Nämnden är en myndighetsnämnd som ansvarar för bygglov, kart- och GIS. Nämnden ansvarar dessutom för prövning och tillsyn inom miljöskydd, hälsoskydd, smittskydd, livsmedel, alkohol/tobak, receptfria läkemedel, lotteriärenden, strandskydd samt vissa naturvårdsfrågor.

8.1. Genomförd granskning

Revisorerna har granskat miljönämnden bl.a. genom:

- Genomgång av verksamhetsplan
- Protokollsläsning
- Granskning av delårsbokslut
- Granskning av verksamhetsberättelse

8.2. Mål och uppdrag

Kommunfullmäktige beslutade i flerårsplan med budget 2020–2022 om övergripande mål som ska utgöra den gemensamma inriktningen för nämnder, styrelser och utskott. Inga särskilda nämnduppdrag riktas mot nämnden i fullmäktiges budget.

De tre grunduppdrag som framgår av fullmäktiges budget är:

- **Ökad digitalisering**
- **Att ha en utökad kontakt och samverkan med universitet och högskolor.**
- **Spåra och hantera läckage av PCB till Väsbyån/Oxundasjön**

Nämnden har fastställt mål i enlighet med den struktur och de perspektiv som beslutats av kommunfullmäktige.

8.3. Uppföljning

När det gäller grunduppdraget så noterar vi att nämnden har uppdraget att ”spåra och hantera läckage av PCB till Väsbyån/Oxundasjön. Vi har tidigare påtalat att nämnden inte själva kan genomföra detta uppdrag. Av verksamhetsberättelsen framgår att ”Föreningssituationen i Oxundasjön måste åtgärdas. Under 2019 blev ansvarsutredningen klar och under året har bygg- och miljönämnden beslutat om att två företag ska utföra huvudstudie i 4 steg, där steg 1 kommer vara klart i mars 2022.”

De tillsynsbesök som genomförs på bygglovavdelningen har i hög grad kunnat genomföras men har inneburit ett restriktivt förhållningssätt med att gå in i byggnader för inspektion. Nyinkomna tillsynsärenden har varit i nivå med 2019. Men avdelningens totala antal tillsynsärenden är fortsatt mycket hög och innehar en hög arbetsbelastning.

För miljöavdelningen har den planerade tillsynen kommit att påverkas, i början på våren begränsades tillsynen men kom sedan igång under sommaren dock inte under ordinarie former. Avdelningen har behövt ställa om med anledning av pandemin genom dels förändrat arbetssätt, dels utökad tillsyn enligt regeringsförordningen kopplad till trängsel på restauranger. Personalresurserna förstärktes för att kunna genomföra den utökade tillsynen,

men trots det uppfylldes inte årets tillsynsplan. Totalt under året utfördes det 587 inspektioner av de planerade 700 inspektionerna, vilket innebär en genomförandegrad om 84 procent.

Den miljöskyddstillsyn som fått stå tillbaka är tillsynsprojekt på U-objekt (icke anmälningspliktiga verksamheter som inte betalar en fast årlig avgift) som inte hade påbörjats såsom tillsyn av gödselhantering på hästgårdar och tillsyn av byggtreprenörsverksamheter. På hälsoskydd har ingen tillsyn gjorts på skönhetsvård, massörer samt gym och nedskräpningsprojektet. Tillsynen för dessa objekt har förskjutits till 2021. På livsmedel har ingen tillsyn kunnat utföras på äldreboenden och särskilda boenden med anledning av besöksförbud. Denna tillsyn samt tillsyn på apotek har förskjutits till 2021. Även kontrollköp för tobak och kontroller för receptfria läkemedel har förskjutits till 2021. I övrigt har ordinarie tillsyn utförts.

Coronabrottet har också föranlett nya uppgifter för miljöavdelningen. Bland annat har regelbunden tillsyn över trängsel på restauranger och uteserveringar skett både dagtid och kvällstid. Under året har mer än 150 inspektioner utförts på trängseltillsyn. Utöver tillsyn har informationsinsatser i och med den nya lagen tagit en hel del resurser i anspråk.

Nämndmål	
Öka självfinansieringsgraden	●
Förbättrad vattenstatus	●
Kunderna ska uppleva förbättrad service	●
Kontoret är en attraktiv arbetsplats	◆

När det gäller att kontoret ska vara en attraktiv arbetsplats harhar nämnden inte hel uppnått sitt mål. Nämnden visar ett resultat på 74 för OSA (organisatorisk och social arbetsmiljö) jämfört med målet på 80. Resultatet är även en försämring mot 2019 års resultat på 79 OSA. Även det hållbara medarbetarengagemanget är lägre än både målet för 2020 och 2019 års resultat. Pandemin tror vara en bakomliggande orsak till det försämrade resultatet.

Övriga nyckeltal visar ett positivt eller neutralt resultat jämfört med målen för 2020. Det saknas dock jämförelser av utfallet med länssnitt och riket, vilket är en brist.

Viktiga volymtal som nämnden följer framgår nedan:

Verksamhet	Resultat	Budget 2020	Avvikelse bud- get 2020	Resultat 2019
Antal inkomna ansökningar om bygglov	282	275	7	321
Antal beslutade bygglov	241	175	66	225
Totalt antal beslut inom bygglovverk- samheten (inkl start- och slutbesked, slutbevis mm)	692	700	-8	812
Antal inkomna tillsynsärenden, hissar	44	25	19	24
Antal inkomna tillsynsärenden, övriga, (exkl hissar)	76	75	1	100
Antal inspektioner inom miljöavdelning- ens område	587	700	-113	486
Antal klagomål inom miljöavdelningens område	163	85	78	136
Antal nybyggnadskartor, typ A & B	46	50	-4	29

Som framgår ovan är det främst antalet inspektioner inom miljöområdet som påverkats negativt av pandemin.

Antalet beslutade bygglov förväntades i budgeten minska från 321 år 2019 till 275 år 2020. Utfallet blev dock 282 stycken.

8.3.1. Ekonomi/resursplanering

Nämnden redovisar ett överskott om 1,6 mkr. Överskottet beror främst på ökade intäkter för bygglovsenheten samt lägre personalkostnader. Konsultkostnaderna överskrider dock budget med – 3,2 mkr. Nämnden har även varit återhållsamma med andra aktiviteter såsom konferenser och utbildning motsvarande 1,6 mkr.

8.4. Intern kontroll

Internkontrollplanen följs upp i verksamhetsberättelsen. Områden som behandlas i internkontrolluppföljningen är utvalda utifrån de fyra styrperspektiven.

I verksamhetsberättelsen noteras att nämnden brister i den interna kontrollen inom områdena hantering av handlingar samt tidsregistreringen. I båda fallen ska bristerna åtgärdas med intern genomgång av regelverk och rutiner. Båda områdena har bedömts med "rött", det vill säga "större avvikelser". Gulmarkerade områden finns inom områdena representation, kurser och konferenser.

8.5. Rekommendationer

- Nämnden bör i ökad utsträckning använda sig av externa jämförelser vad gäller nyckeltal.
- Nämnden behöver fokusera ytterligare på att säkerställa en tillräcklig bemanning och att verka för ökad attraktivitet som arbetsgivare.

- Nämnden bör löpande följa upp att åtgärder vidtas inom interkontrollområden med utfall som är rätt och gult. Flera av områdena som brister har även visat på brister tidigare år.

8.6. Sammanfattande bedömning miljönämnden

Utifrån genomförd granskning under året bedömer vi sammanfattningsvis miljö- och hälsoskydds-nämnden enligt följande:

Rättvisande räkenskaper	Ej rättvisande	Ej helt rättvisande	Rättvisande
Intern kontroll	Ej tillräcklig	Acceptabel	Bra
Styrning och uppföljning	Ej tillräcklig	Acceptabel	Bra

Sammantaget bedöms **räkenskaperna** vara rättvisande.

Nämnden har en internkontrollplan som har följts upp under året. Den **interna kontrollen** bedöms sammantaget som acceptabel. Det finns brister som behöver vara föremål för nämndens löpande uppföljning.

Den interna **styrningen och uppföljningen** bedöms vara acceptabel. Måluppfyllelsen bör kompletteras med externa jämförelser. Vidare behöver åtgärdsplaner tas fram i ökad utsträckning när målnivåerna inte uppnås. Pandemin har gjort att tillsyn inte kunnat utövas i planerad utsträckning inom främst miljöområdet. Mot bakgrund av svårigheter att rekrytera personal inom vissa områden är det viktigt att nämnden även fortsatt fokuserar på att vara en attraktiv arbetsgivare.

Stockholm februari 2021

Mikael Sjölander
Auktoriserad revisor
Certifierad kommunal revisor

Liv Bongcam
Verksamhetsrevisor